

KOSTEL SV. JIŘÍ

PANENSKÝ TÝNEC

Roku 1797 koupil panství Panenský Týnec pražský měšťan Jan Tuscany a jeho rod držel Týnec až do roku 1854. Tuscanyové nejprve sídlili v klášteře, který se jim zdál málo honosný. Proto si postavili v severní části dvora kolem roku 1842 zámek. Tento zámek chtěl později přestavět MUDr. A. Maixner (lékař T. G. Masaryka) na vodní lázně. To se mu však nepodařilo a po roce 1948 byl zbourán. Tuscanyové založili nový hřbitov (mimo obec), kde si v roce 1800 postavili klasicistní empírovou hrobku.

V roce 1856 koupil Týnec Vojtěch Renner z Prahy. Za jeho spravování panství postavila paní Pavlína Kašparová parostrojní pivovar, ve kterém se vařilo pivo bezmála padesát let. V této době nastal největší rozvoj Panenského Týnce.

V roce 1872 koupila panství Panenský Týnec hraběnka Terezie z Herbersteinu, připojila týnecké panství po 512 letech k původnímu žerotínskému panství a zůstala majitelkou až do roku 1945.

Jednopatrová budova kláštera, původně postavená pro sv. Anežku Českou, byla postavená jako trojkřídlivá. Dnes jsou zachovány zbytky pozdější renesanční přestavby. V severním křídle byl vchod do kláštera s polokruhovým portálem z r. 1548. Ke klášteru přiléhají zříceniny klášterního kostela. Vchod do monumentálního torza gotického chrámu je vstupním bohatě zdobeným portálem. Na základech trojlodního chrámu byl postavena v roce 1722 gotická zvonice.

Kostel sv. Jiří byl na původní kostelík (z r. 1318 - založen Plichtou ze Žerotína jako památka na pasování rytířem na Zemském sněmu v Českých Budějovicích dne 23.4.1318), přistavěn po roce 1722 a v roce 1904 opraven. Jsou zde věžní hodiny s denním ručním natahováním. Barokní kaplička sv. Jana Nepomuckého je z 1. pol. 19. stol. a v roce 1999 opravena a znovu vysvěcena. Hrobka Jana Tuscanyho - klasicistní empírová hrobka z roku 1800 vévodí novému hřbitovu. Při severní zdi hřbitova je hrob Benedikta Roetzla, cestovatele, vynálezce a objevitele mnoha orchidей. (Socha Roetzla je na Karlově náměstí v Praze).

Torzo klášterního nedostavěného gotického kostela v Panenském Týnci je dnes vyhledáváno jako zdroj pozitivní a léčivé energie, který kostel vyzařuje.

Délka trati cca 22 km. Vhodné pro turistiku, cykloturistiku. Trasa vede po silnicích II. a III. třídy.

Vydalo Infocentrum Slaný – 2006 • www.infocentrum.slansko.cz
text: L. Dobner a V. Švajcar. Upravil A. Leopold a Infocentrum Slaný.
© foto P. Vychodil © grafická úprava M. Donát

9 trasa
SLANÝ • SLANÝ **BYSEŇ 3,9 km** • BYSEŇ **LOTOUŠ 2,3 km**
 LOTOUŠ **NEPROBYLICE 1,34 km** • NEPROBYLICE **KUTROVICE 1 km**
 KUTROVICE **KVÍLICE 1,9 km** • KVÍLICE **TŘEBÍZ 1,7 km** • TŘEBÍZ **HOŘEŠOVICE 1,7 km**
 HOŘEŠOVICE **HOŘEŠOVIČKY 1 km** • HOŘEŠOVIČKY **ZICHOVEC 2,2 km**
 ZICHOVEC **PANENSKÝ TÝNEC 3,6 km** • **délka trasy: cca 22 km**

i **INFOCENTRUM SLANÝ**
 Masarykovo nám. 159, Slaný
 tel.: 312 523 448
 e-mail: infocentrum@slansko.cz

☎ **155** • Zdravotní záchranná služba
150 • Hasiči
158 • Policie
156 • Městská policie

9. kulturně historické putování SLÁNSKEM

KRÁLOVSKÉ MĚSTO **Slaný** **22 km**

Icons for: Family, Bicycle, Wheelchair, and Dining.

- SLANÝ
- BYSEŇ
- LOTOUŠ
- NEPROBYLICE
- KUTROVICE
- KVÍLICE
- TŘEBÍZ
- HOŘEŠOVICE
- HOŘEŠOVIČKY
- ZICHOVEC
- ŽEROTÍN
- PANENSKÝ TÝNEC

9. KULTURNĚ HISTORICKÉ PUTOVÁNÍ

Začátek trasy je u Infocentra na Masarykově náměstí (bývalá piaristická kolej čp. 159, zajímavá budova staré radnice čp. 3), odtud se vydáme Husovou ulicí a ulicí Václava Beneše Třebízského ven z města Slaného. Ze Slaného můžeme použít silnici č. 16 (směr Řevničov), ze které odbočíme vpravo na silnici č. 23638 do Bysně.

BYSEŇ
 Starověké osídlení okolí Bysně potvrzují archeologické nálezy nad vsí ve směru na Lotouš. Poprvé je obec písemně doložena roku 1316. Jedinou historickou památkou v obci je kaplička z roku 1860. Zbytky středověké tvrze se nepodařilo zachránit.

LOTOUŠ – Písek
 Spojené obce, z nichž historicky starší je Lotouš. Na katastru obce bylo odkryto pohřebiště se skřeny kostrymi typu únětického. První písemné zmínky o vsi jsou z let 1227 - 28. Ves Lotouš patřila městu Slanému, kterému ale byla v roce 1547 konfiskována, roku 1562 vrácena a podruhé konfiskována po Bílé Hoře (1623), kdy s celým panstvím přešla do majetku smečenských Martiniců. Berní rula z roku 1654 zde uvádí čtyři statky a ty tvořily základ vsi ještě na počátku 20. stol. Tehdy se tu navíc uvádí ještě tři domky a kaplička sv. Trojice z pol. 19. stol. V osadě Písku u státní silnice byl nejvýznamnější stavbou zájezdní hostinec. Samota Libuš připomíná dobu dolování uhlí; blízké šachty Libuš a Arnošt patřily uhelnému revíru Beyerů od sv. Jána u Libovice.

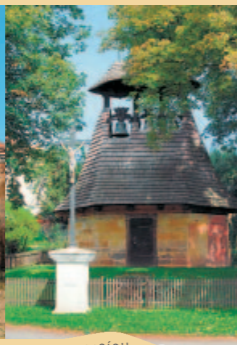

LOTOUŠ - HOSPODÁŘSKÉ BUDOVY

LOTOUŠ - KAPLIČKA

TVRZ V NEPROBYLICÍCH

ZVONICE V NEPROBYLICÍCH

DŘEVĚNÁ ZVONICE VE KVÍLICÍCH

BUDOVA FARY

DŘEVĚNÁ ZVONICE V HOŘEŠOVIČÍCH

SV. JAN NEPOMUCKÝ HOŘEŠOVICE

KAPLE SV. MARTINA V HOŘEŠOVIČKÁCH

ŽEROTÍNSKÁ KAPLE

NEDOSTAVĚNÝ CHRÁM V PANENSKÉM TÝNCI

NEPROBYLICE

Ves je poprvé písemně doložena roku 1316. Od roku 1397 byla ves rozdělena na horní a dolní část. V horní vznikla tvrz zvaná Hrádek. Dolní část přešla na Vaňka z Hřivic, který zde vybudoval druhou tvrz. Koncem 16. století byla ves po dlouhých letech opět sloučena. Tvrz Hrádek Václav Pětipeský renesančně přestavěl v letech 1587-8 a dolní tvrz nechal zpustnout. Kostel sv. Ducha, původně barokní z roku 1741, byl upraven v 19. stol. Na návsi stojí zvonice znovu postavená v roce 1896 na místě starší renesanční zvonice. Ve zdivu zvonice jsou dva náhrobní kameny, přenesené ze zbořeného kostela. První s postavou rytíře Václava Pětipeského z Chýš a Egerberka, zemřelého 7. března 1602; druhý s úmyslně osekanou postavou ženy je Mandalény z Adlaru († 1604), manželky Odolána staršího Pětipeského. Třetí náhrobní kámen, zničený v 19. století, patřil Alžbětě Vojkovské z Milhostic († 1610). Ve zvonici jsou tři zvony. Křížek před zvonici je z 19. století. U zvonice stojí dvě lípy - Masarykova a Benešova. Sklepy a zbytky zdiva Hrádku jsou dnes v základech ruiny někdejšího poplužního dvora a později ovčína Martiniců a Clam Martiniců. Na jižní zdi někdejší tvrže jsou zasazeny dvě pískovcové desky se znaky Václava Pětipeského a jeho manželky Ildaly (Alžběty) Vojkovské z Milhostic a pod nimi třetí deska s nápisem oznamujícím, že rytíř Václav Pětipeský tvrz svým nákladem přestavěl. Sluneční hodiny na zdi bývalého ovčína byly dle nápisu obnoveny roku 1926.

KUTROVICE

Osídlení katastru dnešní vsi v pravěku je doloženo archeologickými nálezy nádob bylanské kultury, odkrytými v roce 1900 ve zdejší cihelně. První písemná zmínka o vsi je z roku 1366. Ve vsi je pěkně opravená kaple, drobnou památkou je zdejší křížek.

KVÍLICE

Ves se poprvé připomíná v roce 1211. Starobylý kostel sv. Víta (vystavěn kolem roku 1366) v roce 1884 shořel a byl znovu, podle plánů R. Štecha v letech 1886-87, vystavěn. Dřevěná zvonice v sousedství kostela je z 16. století, upravená v roce 1663. Budova kvílické fary je z roku 1882. Žákem staré kvílické školy byl Václav Beneš Třebízský a na zdejších hřbitovích jsou pochováni jeho rodiče. V. Beneš Třebízský uvádí ves v řadě svých povídek. Ve vsi je starobylý mlýn se zajímavou studánkou, kombinovanou s holubníkem a se sochou sv. Jana Nepomuckého.

TŘEBÍZ

Počátky historie vsi a zdejší tvrže nejsou písemně doloženy. Národopisné muzeum Slánska v Třebízi je věnováno lidové kultuře zdejší oblasti. Je ukázkou vývoje lidového stavitelství a bydlení, zemědělského hospodaření a venkovského života vůbec. Nejvýznamnější je čp. 1 Cífkův statek, rychtářské sídlo s právem šenku, se špýcharem, sklípkem, konírnou a dalšími hospodářskými budovami. Dům čp. 4 s interiérem vesnického krámků, chaloupky čp. 62 a 64, původně výměnky statků a čp. 10 a 11 někdejší příbytky podruhé, s vybavením odpovídajícím přibližně přelomu 19. a 20. stol. Čp. 10 má v zahradě hrázděnou lepenicovou stodolu, dokládající stavební styl konce 17. a 18. stol. Barokní kaple sv. Martina na návsi pochází z poloviny 18. stol. Rodný domek kněze a spisovatele Václava Beneše Třebízského (čp. 19) je stálou expozicí vypovídající o životě a díle. Nade vsí jsou pískovcové skály s vyhloubenými sklepy a s reliéfem Piety neznámého lidového umělce. Na skále stojí pomník V. Beneše Třebízského, odhalený 14. srpna 1892. Autor František Hergessel a František Procházka.

HOŘEŠOVICE

Ves Hořešovice se připomíná již v roce 1227. První zprávy o zdejší faře jsou z roku 1352. K patronům hořešovičského kostela sv. Petra a Pavla patřili vedle zdejší drobné šlechty také páni ze Žerotína, z Toužetína a z Neprobylic. Kostel stojí v místech původní kaple; na jejím místě je gotický presbytář dnešního kostela. Poprvé je doložen v roce 1321. V jeho sousedství stojí na kamenném podstavci původně renesanční dřevěná zvonice. Socha sv. Jana Nepomuckého na návsi je datována rokem 1863.

HOŘEŠOVIČKY

První zmínka o Hořešovičkách je z roku 1390 a to v souvislosti se zdejší vladkou Rackem z Hořešovic Malých. Barokní kaple sv. Martina se znakem Kinských nad vchodem je z 2. pol. 18. stol.

ZICHOVEC

Poslední vsí na obvodu Slánska je Zichovec. První zpráva o vsi je až z roku 1407. O dalších osudech vsi se můžeme jen dohadovat. V 16. stol. patřila její část k Srbčici, druhá byla krátkodobě u panství Peruc. Po třicetileté válce byla část vsi u panství Vraný Jana Zdeňka Vratislava z Mitrovic a druhá část patřila Valkounům z Adlaru ve Zlonicích. V 1. pol. 18. stol. patřila už ves celá k ditrichštejnskému panství Budyně. Kaplička ve vsi je z roku 1895.

ŽEROTÍN

Hrad Žerotín se stejnojmennou vsí v podhradí byl založen někdy na počátku 13. stol.

Zakladatelem hradu byl zřejmě Habart z Hořovic (1229) purkrabí na Přimdě. Při vpádu Švédů za třicetileté války byl hrad dobyt a vyrabován a později již nebyl obnoven. Dnes zbyly z hradu pouze dva sloupy původního zdiva a část sklepních prostorů. Zřetelné jsou i vodní příkopy. Kostel sv. Blažeje byl vystavěn v roce 1800. Pseudorománská kaple v obci je z roku 1900.

PANENSKÝ TÝNEC

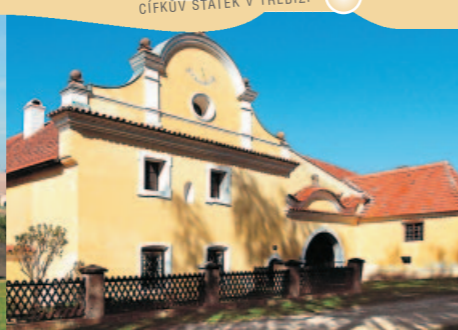
Jméno Týnec je odvozeno od slova Týn či starokeltského Taun a znamená místo hrazené, otýněné, opevněné kůly. Panenský - odvozeno od panen klarisek františkánského řádu. První písemná dochovaná zmínka o Týnci je z roku 1115 a podruhé se roku 1186 uvádí jako ves. V listině z roku 1321 je připomínán jako městečko. Do roku 1280 postavil Habart ze Žerotína v Týnci klášter a uvedl do něho klarisky z Anežského kláštera v Praze. Kolem roku 1320 se započalo se stavbou velkolepého gotického klášterního kostela, jehož dokončení zabránil požár v roce 1382 a pak počátek husitských válek. V roce 1420 husité klášter vypálili. Žerotínové jej však obnovili a klarisky do něj vrátily (sídliły zde dalších 220 let). V klášterní kapli Nejsvětější Trojice byla hrobka Žerotínů a abatyší. O jeho zániku není dochovaných písemností, ale pravděpodobně po požáru v roce 1722 již zůstal neopraven a postupně byl zbourán. V roce 1548 klášterní konvent renesančně přestavěla (dostavěla) abatyše Anna z Litoměřic (nápis nad vchodem do kláštera "AZL 1548"). Po Bílé hoře se klarisky z Týnce vrátily do obnoveného kláštera v Praze a Týnecký klášter využívaly jen k letnímu pobytu a jako správní sídlo zdejšího statku. Ryze český klášter byl zrušen při josefínských reformách v roce 1782.

KAPLE V KUTROVICÍCH

POHLED NA OBEC KUTROVICE

CÍFKŮV STATEK V TŘEBÍZI

RODNÝ DŮM V. BENEŠE TŘEBÍZSKÉHO

VYTESANÁ PLASTIKA V ZICHOVCI

KAPLIČKA V ZICHOVCI

TROSKY ŽEROTÍNSKÉHO HRADU

INTERIER KOSTELA V PANENSKÉM TÝNCI

